

вдосконалення системи підготовки до дій у екстремальних ситуаціях. В цій системі, визначення готовності правоохоронних органів до протидії небезпекам у надзвичайних ситуаціях носить перспективний характер.

Актуальність вказаної теми дослідження також підтверджується і світовими статистичними даними. Підвищення терористичної загрози у світі, напад на редакцію французького журналу Charlie Hebdo у Парижі та захоплення заручників у Венсенських воріт у січні 2015, теракти у Ниці у 2015 та у Берліні у грудні 2016, чисельні напади та вбивства поліцейських у Туреччині, Іраку, Ізраїлі, Австрії, Італії, США та інші надзвичайні події та їх кількість приймають загрозливий характер. Варто зазначити, що дослідження діяльності працівників правоохоронних органів в екстремальних ситуаціях вивчали науковці різних сфер, зокрема: педагогічної В. Горайнов, М. Корольчук, С. Кубіцький, Є. Левін, В. Лефтеров, О. Федоренко, Г. Яворська; психологічної О. Охременко, О. Тімченко, М. Чуносів; юридичної М. Ануфрієв, О. Бандурка, О. Джафарова, Д. Денисюк, І. Власенко, С. Кузніченко, О. Синявська, С. Шатрава.

Значення стану особистої безпеки поліцейських є не тільки професійною проблемою, але й впливає й на національну безпеку України. Тому для покращення загального стану в цій галузі вкрай необхідні державні кроки в цій сфері, національне фінансування і докорінна зміна системи професійної підготовки в правоохоронних органах. Методи, методики та способи цього покращення є подальшою метою наукових досліджень кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 ХНУВС.

Знання правил поведінки з громадянами, способів захисту себе і оточуючих в умовах виникнення екстремальної ситуації та вміння застосовувати їх на практиці - це той шанс, який може допомогти поліцейському з мінімальними фізичними і моральними втратами вижити в небезпечній ситуації та професійно виконати свої обов'язки.

Одержано 12.06.2017

УДК 351.746.3

Ганна Михайлівна ШОРОХОВА,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності, Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3639-7025>*

ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ І ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У світі все системно, але незважаючи на спільність систем всіх видів, вони всі мають свої специфічні риси [1, с. 122]. Національна поліція України

відноситься до класу соціальних систем, а значить, має певну структуру, що складається з набору елементів, які відповідним чином оформлені і взаємопов'язані між собою [2, с.116]. Отже, поліція функціонує одночасно як суб'єкт управління та об'єкт управління.

У процесі реформування системи МВС України та розвитку процесу інформатизації нової поліції актуалізуються питання чіткого розмежування суб'єктів та об'єктів інформаційної діяльності органів і підрозділів Національної поліції України з метою визначення шляхів оптимізації правової регламентації їх інформаційної взаємодії.

Новела прийняття в 2015 році Закону України «Про Національну поліцію» стало абсолютно нове значення правового статусу поліції як центрального органу виконавчої влади, основне завдання якого - надання поліцейських послуг. У зв'язку з чим, в статті 13 Закону дається чітке визначення системи поліції, яку складають: 1) центральний орган управління поліцією; 2) територіальні органи поліції [3]. До складу апарату центрального органу управління поліції входять організаційно об'єднані структурні підрозділи, які забезпечують діяльність керівника поліції, а також виконання покладених на поліцію завдань. У свою чергу, виконання практичних функцій, які стоять перед поліцією, як сервісної служби, безпосередньо покладається на територіальні органи поліції. Саме від їх ефективної поліцейської діяльності, від налагодженості інформаційної взаємодії між підрозділами всередині системи залежить нормальний стан забезпечення публічної безпеки та порядку в регіонах, і найголовніше - підтримка і загальну довіру населення до поліції в цілому.

Проаналізуємо норми адміністративного та інформаційного законодавства України, які регулюють правовідносини у процесі здійснення поліцейської діяльності, з метою визначення поняття і класифікації суб'єктів інформаційного забезпечення діяльності Національної поліції України в сучасних умовах.

Як відомо, суб'єктами інформаційних правовідносин є фізичні особи (громадяни України, іноземці та особи без громадянства), юридичні особи, які наділені законодавством України інформаційними правами і обов'язками, а також держава Україна та іноземні держави [4, с. 68]. У свою чергу, адміністративно-правові відносини виникають, розвиваються і припиняються між органами виконавчої влади (в даному випадку - Національною поліцією України) і фізичними та юридичними особами.

Розглядаючи питання суб'єктів інформаційного забезпечення діяльності поліції, проаналізуємо Закон України «Про інформацію», який дає визначення суб'єкта інформаційних відносин [5, ст. 4]. Згідно з цим Законом за способом участі суб'єкти інформаційних відносин діляться на: фізичні особи, юридичні особи, об'єднання громадян, суб'єкти владних повноважень. У Законі України «Про національну програму інформатизації» (1998) суб'єктами вказані: замовники інформаційної діяльності; виконавці окремих завдань (проектів) інформатизації; організації, що здійснюють

експертизу проектів інформатизації; користувачі автоматизованих та інших інформаційних систем, засобів інформації [6].

В системі Національної поліції України функціонують: 1) кримінальна поліція; 2) патрульна поліція; 3) органи досудового розслідування; 4) поліція охорони; 5) спеціальна поліція; 6) поліція особливого призначення [3, ст. 13]. Зазначені підрозділи за критерієм правового становища і призначення в системі є основними суб'єктами інформаційної взаємодії.

Строєві підрозділи поліції, як елементи системи управління, одночасно виступають в ролі керуючих і керованих. Між ними існують постійні прямі та зворотні зв'язки. Прямі зв'язки лунають із боку суб'єкта управління в формі наказів, розпоряджень, інструкцій. Зворотній зв'язок (знизу в верх) здійснюється у вигляді звітів, рапортів з інформацією про виконання управлінських рішень [2, с.118]. Організаційну структуру Національної поліції України складають апарат, міжрегіональні територіальні органи, територіальні органи, які в свою чергу діляться на департаменти, головні управління, відділи, відділення, сектору. В цілому, органи і підрозділи поліції утворюють необхідний комплекс елементів системи, взаємодіючи між собою в певному порядку.

Слід зазначити, що головним підрозділом в системі інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів і підрозділів Національної поліції України, який і здійснює організаційно-методичне керівництво за цими напрямками, є Департамент інформаційної підтримки і координації поліції «102» Національної поліції України. За своїм правовим положенням даний Департамент - структурний підрозділ апарату центрального органу управління Національної поліції України, який організовує та здійснює заходи, передбачені законодавством України, спрямовані на інформаційно-аналітичне та інформаційно-пошукове забезпечення правоохоронної діяльності, захисту персональних даних при їх обробці в структурних підрозділах Національної поліції України [7].

Отже, Департамент інформаційної підтримки і координації поліції «102», як головний відомчий суб'єкт управління інформаційними ресурсами Національної поліції України, є спеціальним суб'єктом інформаційного забезпечення поліції на центральному рівні. У свою чергу, такими спеціальними суб'єктами інформаційного забезпечення на територіальному (регіональному) рівні є Управління комунікації інформаційної підтримки і координації поліції «102», а також відділи комунікації, створені при головних управліннях Національної поліції в областях України. Відзначимо, що відділ комунікації є самостійним структурним підрозділом, який координує діяльність органів і підрозділів поліції в здійсненні взаємодії із засобами масової інформації, населенням, об'єднаннями громадян, підприємствами, організаціями та установами, що діють в інформаційній сфері, з метою оперативного інформування населення про стан правопорядку в регіоні, профілактики правопорушень, формування позитивного образу поліцейського. Крім того, до категорії спеціальних суб'єктів слід віднести службу

інформаційних технологій Міністерства внутрішніх справ України. Також кожна дія поліцейського на отримання інформації з інформаційних ресурсів, передбачених статтями 26, 27 Закону України «Про Національну поліцію», фіксується в спеціальному електронному архіві, ведення якого і покладається на дану службу [3].

Виходячи зі сказаного, до суб'єктів інформаційного забезпечення поліції можна віднести департаменти, управління, відділи, сектори, відділення, а також кожного поліцейського (рядового і керівного складу поліції), який при здійсненні поліцейської діяльності своїми діями створює інформаційні правовідносини, тим самим забезпечуючи процес управління і функціонування інформаційних систем органів поліції.

Зростання масштабів і зміна в структурі Національної поліції України повинна супроводжуватися формуванням єдиної загальнонаціональної інформаційної системи, яка б забезпечувала необхідні зв'язки між її суб'єктами.

Список бібліографічних посилань

1. Аристова И. В. Формирование информационной среды органов внутренних дел Украины (методологические аспекты) // Вестник Одесского института внутренних дел. 1999. № 1. С. 121–126.
2. Бандурка О. М. Теорія і практика управління органами внутрішніх справ України (4 том): монографія. Харків: Скорпион ЛТД, 2012. 756 с.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст.379.
4. Сопілко І.М. Теоретико-правові підходи до розуміння суб'єктів права окремими галузевими науками // Юридичний вісник. № 4 (9). 2008. С. 66–70.
5. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
6. Про національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 року № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27–28. Ст. 181.
7. Департамент інформаційної підтримки та координації поліції «102» Національної поліції України. URL: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1820541> (дата звернення 02.06.2017).

Одержано 12.06.2017

УДК 340.13+342.95

Павло Олександрович ШОРСЬКИЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ ГРОМАДЯН В УКРАЇНИ

Забезпечення виборчих прав громадян в Україні потребує використання від держави та її уповноважених органів відповідних способів,